

Julkaistu Helsingin Sanomien mielipideosastolla 25.11.2011

Perustuslakivaliokunnalta loppuivat perusteet

Perustuslakivaliokunta antoi tiistaina lausunnon hallituksen adoptiolakiesityksestä, joka asettaa avoparit ja rekisteröidyt parit eriarvoiseen asemaan suhteessa aviopareihin. Heille yhdessä adoptoiminen ei ole mahdollista.

Valiokunta väittää, että syrjivälle esitykselle on löydettävissä perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten näkökulmasta hyväksyttävät perusteet. Tähän päätelmään perustuslakivaliokunta on tullut huolimatta siitä, että kaikki ne valiokunnan kuulemat asiantuntijat, jotka kiinnittivät asiaan huomiota, esittivät yhdenmukaisen näkemyksen siitä, että hallituksen esittämät perustelut eivät ole päteviä syytä poiketa syrjimättömyyden perussäännöstä.

Tapauksessa Emonet vs. Sveitsi (13.12.2007) Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien katsoi, että valtiolla ei ollut oikeutta vaatia heteroseksuaaliselta parilta avioliittoa perheen sisäisen adoption ehtona. Tästä huolimatta Suomen hallitus on ehdottamassa ja perustuslakivaliokunta hyväksymässä lakia, joka kieltää heteroseksuaalisiltakin avopareilta adoption kaikissa tilanteissa.

Riippumatta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisusta Suomen lainsäädäntöä rajoittaa myös maan oma perustuslaki, kuten dosentti Liisa Nieminen muistutti lausunnossaan perustuslakivaliokunnalle. Nieminen kiinnitti huomiota siihen räikeään epäkohtaan, että samalla, kun hallitus esittää samaa sukupuolta olevien parien asettamista eriarvoiseen asemaan seksuaalisen suuntautumisen perusteella, hallituksen esitys ei perustele, millä perusteilla syrjivää käytäntöä esitetään.

Perustuslakivaliokunta ei perustele syrjintää juurikaan hallitusta paremmin. Valiokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota valiokunnan vuonna 2001 tekemään linjaukseen, jossa esiteltiin perusteet kohdella rekisteröityjä pareja toisin kuin aviopareja. Professorit Veli-Pekka Viljanen ja Raija Huhtanen kiinnittivät asiantuntijalausunnoissaan valiokunnan huomiota siihen, että vuonna 2001 tehdystä harkinnasta on jo kymmenen vuotta aikaa. Jo vuonna 2001 perustuslakivaliokunta lisäksi totesi, että lakien tulkinta saattaa ajan kuluessa muuttua.

On ongelmallista, että perustuslakivaliokunta tyytyy viittaamaan kauan aikaa sitten tekemiinsä linjauksiin eikä esittele tämänhetkisiä perusteita syrjivälle esitykselle.

Todennäköisesti perustuslakivaliokunnan ratkaisuun vaikuttaa se, että avoparien ja rekisteröityjen parien syrjimiselle on vaikea löytää vakuuttavia perusteita.

Juha Jämsä
puheenjohtaja
Sateenkaariperheet ry